

קדישא עלאה, דכתיב והדרת פני זקן, דאיהו בעלמא. אמר רבי שמעון, מפאן רמז לתורה שבכתב ורמז לתורה שבעל פה.

ותו תנינן, האי קרא לדרשא הוא דאתא, מפני שיבה תקום, כמה דאתערו ביה חברייא, מפני שיבה תקום, אזהר ליה לבר נש, עד לא יסתלק פסיבותא, דיקום בקיומא טבא בעלמא, בגין דדין הוא הדורא ליה, אבל לסוף יומוי לית שבחא ליה לבר נש כל פה, פד איהו סיב ולא יכיל למיהוי ביש. אלא שבחא דיליה, פד איהו בתוקפיה, ואיהו טב. ושלמה מלכא צווח ואמר, (משלי כ) גם במעלליו יתנפר נער וגו'. כגוונא דא כתיב, (קהלת יב) וזכור את בוראך בימי בחורותיך. אמר רבי אלעזר, ודאי (תבי הוא) אורחא דא מתקנא קמן, והאי אורחא דקודשא בריה הוא.

פתח ואמר, (תהלים א) פי יודע יי דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. מאי כי יודע יי. אלא, קדשא בריה הוא יודע ואשגח בארחה צדיקייא, לאוטבא להו, ולאגנא להו, והוא אזיל קמיהו לנטרא להו. ובגין פה, מאן דנפיק לארחה בעי דלהוי ההיא ארחה דקודשא בריה הוא, וישתתף ליה בהדיהו. ובגין פה כתיב, פי יודע יי דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. היא מגרמה, בגין דקודשא בריה הוא לא (דף פ"ז ע"א) אשתמודע ליה לההוא ארחה דלהון, ולא אזיל בהדיהו.

כתיב דרך, וכתיב ארח, מה בין האי להאי. אלא, דרך: דשאר קרסולי בני נשא אזלו בה. ארח: דאיהו אתפתח מן זמנא זעירא (דא ארח כמה דאת אמר (איוב ל"ד) וארח לחברה עם פעלי און) ועל ארחה דא כתיב, (משלי ד) וארח צדיקים כאור און, ועל הארח הנה כתוב, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה

(בדיקן) קדוש עליון. ורמז לפהו העליון (וכאן רמז לעתיק) הקדוש העליון, שכתוב והדרת פני זקן, שהוא בעולם. אמר רבי שמעון, מפאן רמז לתורה שבכתב, ורמז לתורה שבעל פה.

ועוד שנינו, הפסוק הזה בא לדרשה. מפני שיבה תקום, כמו שהעירו בו החכמים, מפני שיבה תקום, הזהיר את האדם טרם שיעלה לשיבה שיעמד בקיום טוב בעולם, משום שזהו ההדור שלו. אבל לסוף ימיו אין לאדם שבח כל פה, כשהוא זקן, ואינו יכול לעשות רע. אלא השבח שלו כשהוא בכחו, והוא טוב. ושלמה המלך צווח ואמר, (שם א) גם במעלליו יתנפר נער וגו'. כמו כן כתוב, (קהלת יב) וזכור את בוראך בימי בחורותיך. אמר רבי אלעזר, ודאי (פה הוא) שהדרך הזו מתקנת לפנינו, וזוהי דרכו של הקדוש ברוך הוא.

פתח ואמר, (תהלים א) פי יודע ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. מה זה פי יודע ה'? אלא הקדוש ברוך הוא יודע ומשגיח על דרכי הצדיקים להיטיב להם ולהגן עליהם, והוא הולך לפניהם לשמר אותם. ומשום פה, מי שיוצא לדרך, צריך שאותה הדרך תהיה דרכו של הקדוש ברוך הוא, וישתף אותו עמו. ומשום פה כתוב, פי יודע ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. היא מעצמה, משום שאין הקדוש ברוך הוא מכיר באותה הדרך שלהם, ואינו הולך עמם.

כתוב דרך, וכתוב ארח. מה בין זה לזה? אלא, דרך - ששאר קרסולי בני אדם הלכו בה. ארח - שהיא נפתח מזמן מועט (זה ארח כמו שנאמר (איוב לד) וארח לחברה עם פעלי און, ועל הארח הנה כתוב, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה

נגה הולך ואור עד נכון היום. אמן פן יהי רצון. ברוך יי לעולם אמן ואמן. ימלוך יי לעולם אמן ואמן.

פרשת אמור

ויאמר יי אל משה אמור אל הפהנים בני אהרן ואמרתי אליהם לנפש לא יטמא בעמיו. אמר רבי יוסי, מה הטעם זה כנגד זה, שכתוב למעלה, ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני מות יומתו, וסמיך ליה אמור אל הפהנים. אלא (משכע) פיון דאזהר להו לישראל, לקדשא להו בכלא, אזהר להו לכהני לקדשא לון, וכן ללוים. לכהני מנין. דכתיב אמור אל הפהנים. ללואי מנין. דכתיב (במדבר יח) ואל הלוים תדבר ואמרתי אליהם. בגין דישתפחון פלהו זפאין קדישין דכין.

אמור אל הפהנים בני אהרן, מאי טעמא הכא בני אהרן, וכי לא ידענא דבני אהרן ניהו. אלא בני אהרן, ולא בני לוי, דאהרן דהוא שירותא דכל פהני דעלמא, דביה אתרעי קדשא בריך הוא מפלא, בגין למעבד שלמא בעלמא, ובגין דאהרן ארחוי סליקו ליה להאי, דכל יומיו דאהרן הוה משתדל לאסגאה שלמא בעלמא. ובגין דאורחוי כהן, סליק ליה קדשא בריך הוא להאי, למיעל שלמא בפמליא דלעילא, ובגין כהן אמור אל הפהנים בני אהרן.

אמור אל הפהנים בני אהרן ואמרתי אליהם. רבי יהודה פתח, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. מה רב טובך, כמה עלאה ויקרא, ההוא נהורא עלאה דאקרי טוב, דכתיב וירא אלהים את האור פי טוב.

הגנוז, שבו עושה הקדוש ברוך הוא טוב בעולם, ולא מונע אותו בכל יום, מפיון שבו מתקיים

יהי רצון. ברוך יי לעולם אמן ואמן. ימלוך יי לעולם אמן ואמן.

פרשת אמר

ויאמר ה' אל משה אמר אל הפהנים בני אהרן ואמרתי אליהם לנפש לא יטמא בעמיו. אמר רבי יוסי, מה הטעם זה כנגד זה, שכתוב למעלה, ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני מות יומתו, וסמוך לו אמר אל הפהנים? אלא (משמט) פיון שזהיר את ישראל לקדש אותם בכל, הזהיר את הפהנים לקדש אותם, וכן את הלוים. לפהנים מנין? שכתוב אמר אל הפהנים ומנין ללוים? שכתוב (במדבר יא) ואל הלוים תדבר ואמרתי אליהם. כדי שימצאו כלם צדיקים קדושים טהורים.

אמר אל הפהנים בני אהרן. מה הטעם כאן בני אהרן? וכי לא ידענו שהם בני אהרן? אלא בני אהרן ולא בני לוי, שאהרן הוא ראשיתם של כל הפהנים של העולם, שבו התרצה הקדוש ברוך הוא מהפל כדי לעשות שלום בעולם. ומשום שאהרן, דרכיו העלו אותו לזה, שכל ימיו של אהרן הוה משתדל להרבות שלום בעולם. ומשום שדרכיו כהן, העלה אותו הקדוש ברוך הוא לזה, להכניס שלום בפמליא של מעלה, ומשום כהן - אמר אל הפהנים בני אהרן.

אמר אל הפהנים בני אהרן ואמרתי אליהם. רבי יהודה פתח, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. מה רב טובך, כמה עליון ונכבד אותו האור העליון שנקרא טוב, שכתוב וירא אלהים את האור פי טוב, וזה הוא האור הגנוז, שבו עושה הקדוש ברוך הוא טוב בעולם, ולא מונע אותו בכל יום, מפיון שבו מתקיים

וְדָא הוּא אור הגנוז, דְּבִיהַ עֶבֶד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא טב בְּעֵלְמָא, וְלֹא מְנַע לִיהּ בְּכָל יוֹמָא, בְּגִין דְּבִיהַ מִתְקַיִים עֵלְמָא, וְקָאִים עֲלֵיהּ. אֲשֶׁר צִפְנֵת לִירְאִיךָ, דְּתַנְן, נְהוּרָא עֲלָא עֶבֶד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בְּרָא עֵלְמָא, וְגַנְיֵז לִיהּ לְצַדִּיקָיָא לְזַמְנָא דְאַתִּי. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, אֲשֶׁר צִפְנֵת לִירְאִיךָ.

פְּעֻלַת לְחוּסִים בְּךָ. פְּעֻלַת, בְּזַמְנָא דְאַתְבְּרִי עֵלְמָא, הֵהוּא נְהוּרָא הָוָה קָאִים וְנְהִיר מְרִישָׁא דְעֵלְמָא לְסִיפֵי דְעֵלְמָא. כַּד אֶסְתַּכַּל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאִינוּן חִיבִין דְזַמִּינִין לְקִיָּמָא בְּעֵלְמָא, גְּנִיז לִיהּ לְהֵהוּא נְהוּרָא, דְכַתִּיב (אִיוב לח) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרֶם. וְזַמִּין לְאַנְהָרָא לְצַדִּיקָיָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְדָא הוּא אֲשֶׁר צִפְנֵת לִירְאִיךָ, וְכַתִּיב (מְלָאכִי ג) וְזָרְחָה לְכֶם יְרָאִי שְׁמֵי שְׁמַשׁ צְדָקָה וּמְרַפָּא בְּכַנְפֵיהָ.

הָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְבַר נֶשׁ קָאִים לְמִיּהֵךְ לְהֵהוּא עֵלְמָא, וְהוּא בְּבִי מְרַעִיָה, אֶתְיִין עֲלֵיהּ ג' שְׁלוּחִין, וְחָמֵי תַמְזֵן, מַה דְלֹא יָכִיל בַּר נֶשׁ לְמַחְמֵי כַּד אִיהוּ בְּהַאי עֵלְמָא. וְהֵהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְדִינָא עֲלָא הוּא, דְמִלְפָּא בְּעֵי פְקֻדוֹנָא דִּילֵיהּ. זַפְּאָה הֵהוּא בַר נֶשׁ, דְפְקֻדוֹנֵיהּ אֶתִּיב לְמִלְפָּא כְּמָה דְאַתְיֵיהִיב לִיהּ בְּגוּיָהּ. אִי הֵהוּא פְקֻדוֹנָא אֶתְטַנְף בְּטַנּוּפֵי גּוּפָא, מַה יִּימָא לְמֵאֲרֵי פְקֻדוֹנָא.

זַקַּף עֵינּוּי, וְחָמֵי לְמִלְאָךְ הַמּוֹת קָאִים קַמִּיָה, וְסִיפֵיהּ שְׁלִיפָא בִּידֵיהּ, קַסְטֵר בְּקַטְרִין, בְּקוּמְטָא דְהֵהוּא בַר נֶשׁ. וְלִית לָהּ לְנַפְשָׁא קִשְׁיוּ בְּכֻלָּא, כְּפָרִישׁוּ דִּילָהּ מִן גּוּפָא. וְבַר נֶשׁ לֹא מִית, עַד דְחָמֵי לְשְׁכִינְתָּא, וּמַגּוּ סְגִיאוֹת תִּיאוּבְתָא דְשְׁכִינְתָּא, נַפְשָׁא נַפְקַת (דף פ"ח ע"ב) לְקַבְלָא לְשְׁכִינְתָּא.

העולם ועומד עליו. אשר צפנת ליראיך, ששנינו, אור עליון עשה הקדוש ברוך הוא כשברא את העולם, וגנז אותו לצדיקים לעתיד לבא. זהו שכתוב אשר צפנת ליראיך.

פעלת לחוסים בך. פעלת, בזמן שנברא העולם אותו האור היה עומד ומאיר מראש העולם לסופי העולם. כשהסתכל הקדוש ברוך הוא באותם הרשעים שעתידים לעמד, גנז את אותו האור, שכתוב (איוב לח) וימנע מרשעים אורם. ועתיד להאיר לצדיקים לעולם הבא, וזה הוא אשר צפנת ליראיך, וכתוב (מלאכי ג) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

בא ראה, בשעה שכן אדם עומד ללכת לאותו העולם והוא בבית חליו, באים עליו שלשה שלוחים, ורואה שם מה שלא יכול לראות אדם כשהוא בעולם הזה. ואותו היום הוא יום הדין העליון, שמבקש המלך את פקדונו. אשרי האיש שמישיב למלך את פקדונו, כמו שנתן לו בתוכו. אם אותו הפקדון התטנף בטנופי הגוף, מה יאמר לבעל הפקדון?

מרים עיניו, ורואה את מלאך המות עומד לפניו, וחרבו שלופה בידו, קושר בקשרים במאסר של אותו האיש. ואין לנפש קשי בכל ספרדתה מן הגוף. ואדם לא מת עד שרואה את השכינה, ומתוף גדל התשוקה לשכינה, הנפש יוצאת לקבל את השכינה.

אחר שיצאה, מי הנפש שנדבקת בה (ותקבל) ויקבל בגוף (לחובה)? והרי בארנו את הדברים האלה. אחר שיצאה הנפש מן הגוף

בתר דנפקא, מאן איהי נפשא דאתדבק בה (ס"א ותקבל) ויקבל בגופא (ס"א